

Прѣдговоръ. — Introduction.

I. Организация на прѣброяването.

Чл. 1 отъ Закона за общото прѣброяване на населението, сградитѣ и домашния добитѣкъ въ Българското Княжество, отъ 15 декемврий 1897 г., като постановява да се извърши едно общо прѣброяване въ страната на 31 декемврий 1900 г., въ втората си алинея прѣдписва: „Слѣдъ този периодъ ще става по едно подобно прѣброяване на всѣки петъ години“. По силата на това постановление, на 31 декемврий 1905 г. се извърши ново общо прѣброяване на населението, сградитѣ и домашния добитѣкъ.

Отъ освобождението на България това е петото по редъ прѣброяване у насъ; първото е извършено на 1880 год. въ тогавашното Българско Княжество, второто—слѣдъ съединението на двѣтѣ Българи (Сѣверна и Южна), на 1887 год., третото—на 1892 и четвъртото—на 1900 год. Освѣнъ това, на 31 декемврий 1884 год. е извършено прѣброяване на населението въ Южна България, бивша Източна Румелия, прѣди съединението ѝ съ Сѣверна България.

Първитѣ двѣ прѣброявания се отнасятъ само до населението; прѣзъ 1880 год. свѣдѣнията сж събирани чрѣзъ *прѣброителни листове*, замѣняващи сегашнитѣ домакински карти, а слѣдващото второ прѣброяване се извършва съ *лични карти (А)* и *сѣмейни карти (В)*. При третото прѣброяване прѣзъ 1892 год., наедно съ населението е станало прѣброяване и на добитѣка и описване на сградитѣ.*) Свѣдѣнията за населението сж записвани върху *лични карти (А)* и *сѣмейни карти (В)*. *Карти Г* за сгради сж попълвани само за онѣзи сгради, въ които *живѣятъ хора или които сж предназначени въобще за живѣне на хора*; всички други здания, въ които не живѣятъ хора, не сж прѣброявани. Прѣд-последното прѣброяване прѣзъ 1900 год. се извърши по единъ по-широкъ планъ, въ основата на който легнаха взетитѣ отъ Международния статистически институтъ рѣшения относително прѣдприемането на едно общо прѣброяване отъ всички цивилизовани страни въ края на миналия вѣкъ. Този пътъ, освѣнъ населението, прѣброявани сж и всички сгради (както жилищнитѣ, така и ония, които не служатъ за живѣне), и всички видове домашенъ добитѣкъ, разпрѣдѣленъ по възраст и по родове.

*) „За да не се попрѣчи на правилното и точното прѣброяване на населението, изброяването на добитѣка и описването на сградитѣ може да стане на 2 или 3 януарий (1893 г.), свѣршено отдѣлно отъ прѣброяването на населението. При това да се внимава добрѣ, за да не се смѣсватъ листоветѣ за сградитѣ и добитѣка съ онѣзи за населението. Листоветѣ за сградитѣ и добитѣка отъ всѣки отдѣленъ участѣкъ ще се свѣрзватъ въ отдѣлни пакети или връзки“. (Изъ окръжното № 726 отъ 25 декемврий 1892 год. до г. г. окр. Учравители).

I. Organisation du recensement.

L'article 1 de la Loi du 15 décembre 1897 pour le recensement général de la population, des bâtiments et des animaux domestiques dans la Principauté de Bulgarie, en établissant l'exécution d'un recensement général dans le pays, au 31 décembre 1900, dans sa seconde alinéa, porte: „Après cette période, un pareil recensement sera exécuté à chaque période de 5 années“. En vertu de cet arrêté, un nouveau recensement général de la population, des bâtiments et des animaux domestiques fut exécuté au 31 décembre 1905.

Depuis l'affranchissement de la Bulgarie, c'est le cinquième par ordre des recensements chez nous; le premier fut effectué en 1880 dans la Principauté de Bulgarie d'alors, le second — après l'union des deux Bulgaries (celle du Nord et celle du Sud), en 1887, le troisième — en 1892 et le quatrième — en 1900. En outre, un recensement de la population dans la Bulgarie du Sud, l'ex-Roumélie Orientale, avant son union avec la Bulgarie du Nord, fut effectué au 31 décembre 1884.

Les deux premiers recensements ne concernent que la population; les renseignements ont été recueillis, en 1880, par des *feuilles de recensement*, remplaçant les feuilles de ménage actuelles, tandis que le second recensement suivant est effectué avec des *bulletins individuels (А)* et des *feuilles de famille (В)*. Au troisième recensement, en 1892, fut effectué aussi, en même temps que celui de la population, un recensement du bétail et un relevé des bâtiments.*) Les renseignements pour la population sont inscrits sur des *bulletins individuels (А)* et des *feuilles de famille (В)*. Des *bulletins D de bâtiments* ne sont complétés que pour ces bâtiments, dans lesquels *habitent des hommes ou qui sont destinés en général à l'habitation des hommes*; toutes les autres constructions, non habitées par des hommes, ne furent pas recensées. — L'avant-dernier recensement, de l'année 1900, fut exécuté d'après un plan plus vaste, dans les principes duquel entrèrent les décisions concernant l'entreprise par tous les pays civilisés d'un recensement général à la fin du siècle précédent, et prises par l'Institut international de statistique. Cette fois-ci, on recensa également, outre la population, tous les bâtiments (ceux qui sont destinés à l'habitation, ainsi que ceux qui ne le sont pas) et toutes les espèces d'animaux domestiques, répartis par âges et par espèces.

*) „Pour ne pas gêner au recensement régulier et exact de la population, le dénombrement du bétail et le relevé des bâtiments peut se faire le 2 ou 3 janvier (1893) tout à fait séparément du recensement de la population. Cependant, on doit faire bien attention à ce que les feuilles pour les bâtiments et le bétail ne soient pas mélangées à celles de la population. Les feuilles pour les bâtiments et le bétail de chaque cercle distinct seront liées en des paquets ou bandes à part“. (Du circulaire № 726 du 25.XI. 1892, adressé à M. M. les préfets).